

Historie SDH a JSDH

Oheň a voda, dva rozdílné živly, které se prolínají historií našeho sboru a s kterými se potýkají generace hasičů dodnes. Oheň, dobrý sluha a zlý pán, jak praví jedno staré české přísloví, a voda, životadárná tekutina na níž závisí život na planetě zemi. Toto věděli již naši předkové a snažili se bránit před těmito živly vlastními silami a organizovanou obranou již ve středověku. V 60. letech 19. století začíná období organizování dobrovolných hasičů v českých zemích a první sbor dobrovolných hasičů je založen v r.1864 ve Velvarech.

Zakládající dobrovolní hasiči v Podbřezí a Skalce se v prosinci r.1885 po jednání s Vzájemnou pojišťovnou ve Spech, které trvalo tři roky, hlásí k župě Albrechtické, která byla tehdy největší župou sdruženou v České zemské hasičské jednotě. Tímto jsou založeny tradice našeho hasičského sboru, který již po několik generací přenáší úděl nezištné a obětavé pomoci chránit své spoluobčany před požáry a jinými živelnými pohromami nejen v obci ale i v okolí.

Zakládajícími členy sboru byli:

1. Josef COLLOREDO-MANSFELD, majitel panství
2. Pavel ROZÍNEK, zámecký kaplan
3. Josef KRÁL, farář v Bílém Újezdě
4. Josef MACHÁČEK, řídicí učitel
5. Josef FOUS, rolník čp. 16
6. Karel NOVOTNÝ, rolník čp. 17
7. Karel KORNFELD, obchodník na Skalce
8. Josef FELCMAN, rolník čp. 8
9. Leopold MEISEL, obchodník čp. 46
10. Vilhelm TOMÁŠ, nájemce dvora

Dle ústního podání vstoupilo do sboru asi 28 členů činných a 10 přispívajících. V této době obec vlastnila přenosnou ruční stříkačku, do které se voda nalávala plátěnými kbelíky a putnami, voda se přivázela v sudech. V roce 1886 byla zakoupena nová velká čtyřkolová ruční stříkačka od firmy Smekal a vdova SMÍCHOV za 600 zlatých a 200 m hadic bylo zapůjčeno od pojišťovacího spolku ve Spech. Jako hasičská zbrojnice sloužila obecní kůlna mezi čp.29 a 30 postavená v roce 1883. Kůlna stojí dodnes mezi Javůrkovými a Moravcovými, nově Jablonskými a Chaloupkovými.

Jako první se ujal výcviku hasičů ve sboru velitel br. Josef FELCMAN čp.37, který byl nadšeným a obětavým velitelem od r.1886 – 1889 a sbor zasahoval pod jeho velením při několika požárech na Skalce a osmkrát v okolí.

Dalším velitelem v období let od r. 1889 – 1899 byl br. František LINHART a v tomto desetiletém období sbor zasahuje u čtyř požárů na Skalce a čtrnácti v nejbližším okolí, v Dobrušce, Hrošce, Bílém Újezdě, Mastech a sousední Lhotě atd.

Na přelomu století v letech 1899 – 1911 stojí v čele sboru br. Josef ČERVINKA čp. 15, který sbor řídil nejen po stránce technické, ale nově i po stránce správní, svolával schůze, vedl zápisy a pokladní a inventární knihu. Z roku 1903 se nám dochovala historická fotografie tehdejšího sboru. V tomto období zasahuje sbor dvanáctkrát, třikrát na Skalce a devětkrát v okolí na Netřebě, Lhotě, Škutíně, Podchlumí a velkém požáru v Dobrém, při kterém shořelo šest stavení.

Do první světové války jsou významnými představiteli sboru br.Václav DOSTÁL čp. 29, Josef KUBEC čp.25 a Jan ŠKOLNÍK. V tomto období sbor zasahuje u požáru stohu v Bílém Újezdě a na Skalce u Zimů a požáru chléva ve dvoře. Činnost sboru je během první světové války utlumena, mnoho členů narukovalo do války a již se nevrátilo. Na jejich počest byl pod zámkem Skalka postaven pomník s jejich jmény a generace hasičů uchovávají jejich památku kladením věnců a zahráním skladby Hoši od Zborova a státní hymny. Nově byl pomník v r.2000 přestěhován na náves, kde stal novou dominantou obce.

Po skončení první světové války a vzniku Československé republiky se hasičské hnutí opět rozvíjí v lepších podmínkách. Sbor dobrovolných hasičů v Podbřezí a Skalce přijímá nové členy, velitelem se stává v letech 1919 - 1922 br. Josef JAVUREK čp.28. Sbor nabírá nových sil, účastní se župních sjezdů a cvičení , pořádá různé kulturní akce , jako dožinkové slavnosti atd. Zasahuje u několika požárů , převážně stohů slámy a hospodářských budov v Podbřezí – Skalce, Hrošce, Ješteticích a okolí. Starostou sboru se v letech 1923 – 1929 stává br. Václav MATĚJU čp. 29 a v období mezi světovými válkami se ještě několikrát mění představitelé sboru. V roce 1929 – 1932 je starostou sboru br.František DOSTÁL čp.11 a po něm přebírá funkci br.František CVEJN čp.14 na dobu 30 ti let až do roku 1961. Na místě velitele dochází také k několika změnám od r.1923 – 1929 zastává tuto funkci br.Adolf ČTVRTEČKA čp.43 a po něm přebírá funkci velitele sboru na dobu 38 let br.Václav ČUDA čp.54 až do r.1967.

V roce 1927 se koná v Podbřezí - Skalce první okresní hasičský sjezd, kterého se účastní 26 sborů a velitelem celého cvičení je tehdejší velitel br. Adolf ČTVRTEČKA, jeden z nejobětavějších činovníků sboru jak mezi válkami tak i po druhé světové válce. V roce 1934 je hasičům zakoupena nová motorová stříkačka s motorem TATRA 30 HP a třístupňovým čerpadlem o výtlaku 1.200 l za min. Pro skalecké hasiče začíná nován, lepší etapa při boji s požáry a ohněm. Motorová stříkačka byla jedna z mála na okolí a mohlo se jí pochlubit jen několik málo sborů v okrese. První malý požár hasila u Novotných čp.17, kde byla uskladněna po koupi a vlastně jen dohašovala dýmající slámu. Svůj velký křest si odbyla 25. března r.1935 na Cháborách a 1.září r.1935 při požáru v Přimech, kde čerpala a dopravovala vodu z náhonu v Podchlumí až k chalupě čp.65 Josefa VERNERA. V předválečném období jsou hasiči v popředí konání všeho kulturního dění v obci, hrají divadlo, pořádají masopustní průvody a oslav státních svátků a výročí se zúčastňují ve stejnokrojích.

Během druhé světové války opět dochází k utlumení činnosti, mnoho mužů musí do totálního nasazení, jsou to roky strádání a nadějí. Po roce 1945 dochází k oživení tradic a rozvoji hasičstva. V roce 1948, v červenci, se koná v Podbřezí – Skalce okresní hasičský sjezd, na který se připravuje celá obec. Slavnost se konala na místním hřišti za školou a přilehlém okolí, průvod se řadil na Plóně, včetně 20 alegorických vozů, které znázorňovaly dějiny hasičstva a 800 sty hasiči. K občerstvení bylo připraveno 14 stánků a dobrušský pivovar dodal 20 hl.piva. Vyvrcholením sjezdu byl již zmiňovaný průvod s alegorickými vozy, který byl tak dlouhý, že čelo průvodu obešlo ves když poslední ještě nevyrazili. V kronikách je také zaznamenáno, že občerstvení ve stáncích, včetně 20 hl.piva a hostince, který byl pomyslnou občerstvovací zálohou bylo vyprodáno. Zisk z tohoto sjezdu činil 163.000 Kčs. V tomto období je již dlouholetým starostou sboru br. František CVEJN čp.14, který se usadil v Podbřezí – Skalce v roce 1919 a ve sboru byl veden od r.1923 jako přispívající. Starostou sboru je zvolen v r.1932 a v roce 1942 se stává velitelem okrsku a později náměstkem velitele Okr.hasičské jednoty. Byl iniciátorem všeho dění ve sboru po dobu 40 ti let, vše důsledně zaznamenával, což oceňujeme již po několik posledních desetiletí. Za svou záslušnou činnost v hasičstvu byl několikrát oceněn čestnými uznáními a zlatou medailí za zásluhy. Je potěšující , že generace hasičů Cvejnových z čp.14 pokračuje v této tradici dodnes již čtvrtou generací, která stojí vždy v popředí činnosti našeho sboru.

Dalším významným členem v našem sboru byl dlouholetý velitel br. Václav ČUDA čp. 54, který do sboru vstoupil v r.1900 a velitelem se stal v roce 1929 na plných 38 let až do r.1967. Za jeho velitelování došlo k nákupu motorové stříkačky, byl postaven sušák na hadice, konal se okresní sjezd hasičů, cvičilo mužstvo mužů, žen a dvě družstva mládeže. Za jeho přispění byla na přelomu 50 a 60 let postavena nová hasičská zbrojnice. Za svou záslužnou činnost byl několikrát oceněn čestnými uznáními a zlatou medailí za zásluhy. Jeho následovníky a pokračovateli tradic ve sboru je generace Hanušových z čp.54.

V 50. a 60. letech se sbor aktivně zúčastňuje všech hasičských cvičení s družstvem mužů, žen a dvěma družstvy mládeže. Spolupracuje s tehdejší národní frontou na rozvoji obce, buduje se nový vodovod a stojí v popředí konání kulturních a společenských akcí ve vsi. Sbor zasahuje u několika požárů na Skalce a Lhotě, dále v Ještěticích a Brocné. Výstavbu nové zbrojnice řídí velitel br.Václav ČUDA, který má na starosti zednické práce a starosta sboru br. František CVEJN, který má administrativní dozor. Starostou sboru je v roce 1961 zvolen br.Josef ČERVINKA čp.24 a starostuje až do roku 1975. Velitelem sboru od roku 1967 je br.Stanislav RYŠAVÝ čp.40 až do roku 1975 a v dalším období je starostou sboru až do roku 1982 a až po současnost je hybnou silou a organizátorem všeho dění kolem hasičů. V tomto období zasahuje náš sbor u požáru ve Lhotě u Paštů a při požáru skladovaku píce v Bílém Újezdě. V roce 1971 dostává náš sbor novou motorovou hasičskou stříkačku PS 12, kterou přebírá nový strojník br.Josef STODULKA čp.79, který se pak od r.1975 stává velitelem sboru až do r.1982.

Začátkem 70. let se dění sboru soustředí na praktická cvičení, preventivní prohlídky budov a kulturní činnost, kterou představují plesy, posvícení a další akce. V roce 73 zemřel br. Josef ČTVRTEČKA čp.23, dlouholetý aktivní a obětavý člen sboru. O rok později v roce 1974 zemřeli naši nejvýznamnější představitelé sboru, zasloužilý starosta sboru br.František CVEJN a zasloužilý velitel sboru br.Václav ČUDA. V letech 78 a 79 dochází k vyčištění rybníka na návsi, který slouží jako požární zdroj a jeho přítoku od Zlatého potoka, tzv. stroužky. Sbor se omlazuje o několik mladých členů. V létě roku 1980 pomáháme společně s hasiči z Dobrušky evakuovat dětský letní tábor z Třebechovic do místní školy. Po vydatném dešti se řeka vylila z břehů a dětský tábor na Cvejnových loukách zaplavila.

V 80. letech starostují sboru br.Josef NOVOTNÝ čp.10 r.1982 až 85 a br.Václav KLETEČKA čp.103 od r.1985 až 1992. Ve funkci velitele sboru je v letech 1982 až 85 br.Zdenek UMLAUF čp.101 a v letech 1985 až 1990 br.Jiří HUŠEK čp.66. Sbor se aktivně zúčastňuje okrskových cvičení, proběhlo i několik námětových cvičení za součinnosti okolních sborů ze Lhoty a Chábor. Nadále pořádáme kulturní akce ve vsi, dětské dny na hřišti za školou, branné závody několik hezkých výletů, připomenu Českomoravskou vrchovinu, jižní Moravu a hnědouhelné doly na Mostecku. Tyto a mnoho dalších zdařilých výletů pro nás připravoval br.Josef STODULKA čp.79. V květnu 1986 sbor oslavuje 100 let založení sboru oslavami s ukázkou hasičské techniky na plóně a večerní pouťovou zábavou, pozváno bylo několik okolních sborů. Sbor byl oceněn čestným uznáním okr.výboru a několik dlouholetých členů bylo vyznamenáno.

Během 80.let se sbor loučí se několika dlouholetými členy sboru br. Bohoušem PECHOTEM, Janem VOLFEM, Antonínem BARTOŠEM, Františkem VENCLEM, Václavem PECHOLTEM st., Josefem ČERVINKOU, Josefem JAVURKEM, Zdeňkem HUŠKEM, Josefem TAUCEM a Františkem ZÍTKEM. U všech jmenovaných jsme stáli čestnou stráž ve stejnokrojích. Čest jejich památce.

Začátkem 90 let se nás sbor potýká s obsazením představitelů sboru, starosty a velitele. Obou funkcí se ujímá br.František MAREK čp.64 až do března 1995, kdy ze zdravotních důvodů odstupuje s obou funkcí. Společně s dlouholetým funkcionářem a jednatelem sboru br.Stanislavem RYŠAVÝM čp.40 vedou sbor, činnost a práce sboru není tak bohatá jako v předcházejících letech. Těmto dvěma členům patří dnes velký dík, že sbor nezanikl v nových

demokratických podmínkách po roce 1989. V létě r 90. náš sbor zasahuje u požáru stohu slámy u kravína a v roce 92 při požáru stavení ve Lhotě. V tomto období probíhá též oprava rybníka, naši požární nádrže, investorem je obecní úřad. Kulturní akce probíhají v rámci možností, místní hostinec nemá stálého nájemce a noví majitelé ho prodávají.

V březnu 1995 po odstoupení starosty a velitele v jedné osobě br.Fr.MARKA je na výborové schůzi dočasně zvolen nový starosta sboru br.Pavel MERVART čp.105 a velitel sboru br.Václav HANUŠ ml. čp.84. až do řádných voleb, které proběhly v prosinci 1995. V tomto roce jsme v květnu měli naplánované oslavy 110.výročí založení sboru, byla ustavena přípravná skupina a výbor pod novým vedením začal ihned s přípravou oslav, na které jsme měli asi šest týdnů. Nebudu se dlouho rozepisovat, jsou to již naše novodobé dějiny. Výbor a vůbec celý sbor přistoupil zodpovědně k plánovaným oslavám, což se projevilo na přípravných činnostech a brigádách. Celý průběh oslav byl zdařilý a důstojný, kladně ho ohodnotili jak představitelé okr.sdružení hasičů tak i představitelé obce a hlavně zúčastněná široká veřejnost z okolí. Oslavy 110.výročí jsou zaznamenány na videokazetě současně se vzhledem obce a posvícením, což je dnes již historie.

V srpnu roku 1995 probíhá na hřišti první ročník koncertu dechové hudby Opočenka k 1.výročí úmrtí našeho rodáka pana Josefa HYNKA z NETŘEBY. Na prosincové výroční valné hromadě sboru jsou při nových volbách oficiálně potvrzeny do funkcí starosty sboru br.Pavel MERVART čp.105 a do funkce velitele sboru br.Václav HANUŠ ml. čp.84. Nový výbor byl 15-ti členný a po několika letech a hlavně na několik let budoucích se ustálil post starosty a velitele sboru, stabilizovala se činnost a práce sboru po několik následujících let, dá se říci že až do současnosti. Těchto posledních deset let od roku 1995 až po současnost, jsou roky zdařilé, daří se nám rozvíjet členskou základnu, máme bohatý kulturní program, staráme se o svěřenou techniku, kterou postupně doplňujeme. Toto desetileté období je podrobněji popsáno v prvních skaleckých novinách, které máte k dispozici zde, tak mi to nemějte za zlé, že toto období šidím, podrobné hodnocení slyšíte každou výroční valnou hromadu.

Alespoň tedy jmenuji stěžejní akce posledních 10 ti let. V lednu máme výr.valnou hromadu a v únoru tradiční hasičský ples zde v hostinci. Březen a duben jsou věnovány besedám, péčí o techniku a nácvičku na prověrky okrsku, kterých se pravidelně zúčastňujeme. V květnu jsme měli před pěti lety oslavy 115. ti let založení sboru a tradičně pořádáme pouťovou zábavu a nějaký ten výlet. V červnu se podílíme finančně na dětském dnu, červenec a srpen věnujeme přípravám na naši největší akci, letní diskotéku a koncert Opočenky. V září opékáme prase na hřišti a na podzim se věnujeme zazimování techniky a přípravám na tradiční posvícení, které je koncem listopadu a rok je pryč. Doufám, že za tak strohé hodnocení posledních deseti let nebudu pokárán starostou sboru.

Během 90 let až do současnosti se sbor loučí s několika dlouholetými členy sboru br.Václavem PECHOLTEM, Václavem MERVARTEM, Františkem VAŇKEM, Josefem MORAVCEM, Karlem NOVOTNÝM, Karlem ŠOLÍNEM čp.21, Antonínem FOREJKEM, Františkem ÁBELEM, Vladimírem DOUBRAVSKÝM, Karlem ŠOLÍNEM čp.2, Ladislavem JÁNSKÝM, Josefem GRIMEM a Jiřím NOVOTNÝM. U všech těchto jmenovaných jsme stáli čestnou stáž ve stejnokrojích. Čest jejich památce.

V posledních letech se dalo dohromady družstvo žen, které se pravidelně schází a cvičí. Patří jim za to obdiv a dík za snahu, čas a píli. Po několika desetiletích nečinnosti je zrenovovaná a funkční stará historická stříkačka z roku 1934, na které mají největší zásluhu br.Vratislav CVEJN, Pavel MERVART a Luboš POHL, odvedli kus poctivé řemeslnické práce.

Napsal Václav Hanuš

2. loba naturo: Antonín Ondřej a Jirák,
 Amšel a acyry a Brouni
 Josef Janišek, bývalý velitel
 Václav Čučka, velitel strom
 Josef Čistěcha 23, bývalý zemanatel
 Josef Měránek 26, řídící
 Jan Hruška 25
 František Čížek 14 starosta, barm
 Josef Měšťák 17, zemanatel
 Antonín Bartoš 29
 Josef Felcman 24, učitel
 Antonín Šacholc, kovář, 26
 a klau a kovář: Jan Václav 12
 František Konec 28

Jan Kopecký a Jirák
 Jan Čistěcha 10
 Václav Měránek 6
 František Šelha 24
 a, učitel a kovář Karel Novotný 29
 Josef Franc, kovář 24
 Václav Kuba 25
 Bohumír Čížek 13
 Josef Jirák a Jirák
 Václav Bartoš, 26, a zemanatel

1. Lodišci a Nová Město Tmá kovář
 kovář a kovář 1854. 2. loba naturo a učitel
 programi družstvo a učitel Šacholc a kovář kovář
 lo kovář obor kovářství a učitel kovářství a učitel
 učitel družstvo, jako a kovářství. Nás učitel
 učitel na škole kovářství družstvo kovářství
 pro mladšího po kovářství. 2. loba Naturo Václav Ká-
 louská, Marie Kopecká, Karel Kopecký a Jirák
 kovář, Antonín Ondřej, učitel kovářství, Karel
 Kopecký a Jirák, Ladislav Čistěcha a Marie
 Čučka, Lída Novotná a Václav Šacholc

1955
 mladí Jednoty Pojarní celkový zábrm
 jula 30 in. žilni lánny ja 850-800 a dala
 zhotovili 20 obrátek pre ženy a dívky, ktoré sa
 majú v roce 1955 zúčastniť soutěže v nejlepší
 požární družstvo. Na snímku vidíme druž-
 stvo dívek a novina stýkající

